

DE MOOIESTE WANDELINGEN IN JUTLAND

Van Rubjerg Knude naar Lønstrup
Stuivende zandduinen en bizar gevormde klifkusten in morenemateriaal (wandeling 7, 3.45 uur).

Door de Svinkløv Klitplantage
Smalle kloofdalen en kustpaden met fantastisch uitzicht op zee (wandeling 11, 4.30 uur).

Afdaling van de Svinkløvene (wandeling 11).

Bulbjerg
Uniek: gigantische kalkrotsen langs de Jammerbaai, broedplaats van de drieteenmeeuw (wandeling 12, 5.15 uur).

Insel Fur
Fascinerend: de kleurenpracht van geologische plooiingen boven het blauw van de Limfjord (wandeling 21, 4.00 uur).

Op het rotsstrand van het eiland Fur (wandeling 21).

Door de Kærgård Klitplantage
Bijna bedekt door het stuivende zand: een wandeling door de kronen van reusachtige eikenbomen (wandeling 32, 3.45 uur).

Mandø
Idyllisch en bijna cirkelvormig: een groene parel in de Waddenzee (wandeling 37, 2.45 uur).

Rebild Bakker en Rold Skov
'Een bergtocht in Jutland': over reusachtige, met heide begroeide heuvels en door sprookjesachtige trollenbossen (wandeling 40, 3.00 uur).

Duinlandschap van Rebild Bakker (wandeling 40).

Natuurreservaat aan de Hald Sø
Door gletsjers gevormd: een wandelgebied met meren, bos en heide (wandeling 42, 4.30 uur).

Over de Mols Bjerge
Vergezichten gegarandeerd: meer dan 100 m boven de baai van Ebeltøft (wandeling 50, 5.15 uur).

Schiereiland Helgenæs
Panoramapad langs de zuidkust van Djursland met schitterend uitzicht (wandeling 51, 3.00 uur).

Dorothee Sänger • Michael Gahr

Denemarken – Jutland

Wandelen in het land tussen twee zeeën

52 wandelingen door de duinen, heidevelden en bossen van Jutland

De uitleg van alle in deze gids beschreven beklimmingen en routes is geschied naar beste weten van de auteur. De lezer gebruikt deze gids op eigen risico. De uitgever aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele ongevallen of voor welke schade ook.

*Voor informatie en opmerkingen wat betreft wandelgidsen is het adres:
Uitgeverij Elmar B.V., Molslaan 131A, 2611 RL Delft
E-mail: reisgids@uitgeverijelmar.nl
Internet: www.uitgeverijelmar.nl*

Colofon

Rother wandelgids Denemarken – Jutland is een uitgave van

© Uitgeverij Elmar B.V., Delft – 2021

Oorspronkelijke uitgave: © Bergverlag Rother GmbH, München

© Tekst: Dorothee Sanger en Michael Gahr

Omslagfoto: brug over de Liver  bij de uitmonding in de Noordzee
(wandeling 6)

Foto titelpagina: aan de voet van de klifkust van Hanklit (wandeling 20)

Foto blz. 32/33: uitmonding van de Uggerby  in de Noordzee (wandeling 5)

Alle 141 foto's stammen van de auteurs

Teksten in samenwerking met Karin Driesen.

Cartografie: 52 wandelkaartjes op schaal 1:50.000 / 1:75.000 (getekend door Barbara Haring, Grobenzell)

© Bergverlag Rother GmbH, Munchen en 2 overzichtskaartjes op schaal
1:2.000.000 en 1:3.500.000

© Freytag & Berndt, Wien

Opmaak: Kees van Bommel

Vertaling: Henk Filippo

ISBN: 978 90389 28005

Voorwoord

Zon, strand en de weidse zee – zo stelt de vakantieganger zich de Deense kust voor. Maar om alleen te zwemmen en te surfen doe je Jutland veel te kort. De ruige schoonheid van de westkust en de lieflijk groene Oostzeekust, morenelandschappen uit de ijstijd en steile rotskliffen vormen samen met een veelheid aan prehistorische vindplaatsen, middeleeuwse kerken, kastelen en landgoederen een aantrekkelijk natuur- en cultuurlandschap.

Laat je verrassen, hoe divers het samenspel van water en zand, wolken en wind het landschap en daarmee ook de wandelmogelijkheden vormgeeft. Daarbij bezit ieder jaargetijde zijn eigen, onvergelykbare kleurenpracht.

Veel wandelingen volgen de fascinerend veelzijdige kust van Jutland: schilderachtige fjorden, adembenemend steile rotskusten, en niet zelden nodigt de zee aan zijn vaak brede zandstranden uit tot een verfrissende duik, voor de wandelroutes verder voeren door eenzame heide- en duinlandschappen, door uitgestrekte polders en moerasgebieden en door typische bossen in het binnenland en langs de kust. In menig betoverend sprookjesbos zou je onvermijdelijk op je hoede moeten zijn voor trollen en kwaadaardige bosmannetjes, die tussen de eeuwenoude, knoestige bomen huishouden. In de overal vrij toegankelijke natuur van Jutland stuit je bovendien zo vaak als nergens anders in Europa op grafheuvels uit de bronstijd en op relictten van de Vikingcultuur. En de mooie dorpjes, de met riet gedekte huisjes of windmolens lijken rechtstreeks afkomstig uit een prentenboek.

De in dit boek voorgestelde wandelingen zijn bijna allemaal geschikt voor het hele gezin en verkennen de landschappelijke, geologische en cultuurhistorische verscheidenheid van Jutland. Ook de in de natuur geïnteresseerde wandelaars komen aan hun trekken, vooral op excursies naar vogelobservatieposten in de laagvlaktes langs de kust en in de speciale beschermde natuurgebieden.

Dan rest ons slechts, alle wandelaars veel plezier te wensen bij hun ontdekking van het fascinerende landschap van Jutland.

Dorothee Sanger
Michael Gahr

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord.....	3
Overzichtskaart.....	6
De mooiste wandelingen.....	7
Algemene informatie.....	8
Zwaarte van de wandelingen.....	8
Symbolen.....	9
GPS-tracks en coördinaten van de uitgangspunten.....	11
Wandelen in Jutland.....	13
Klimaattabel Jutland.....	14
Wetenswaardigheden van A tot Z.....	18
Recreatie en vrije tijd in Jutland.....	23
Land en bevolking.....	24

Noord-Jutland

1	2.15 u	Grenen – trefpunt van Noord- en Oostzee.....	34	
2	4.15 u	Door de Skagen Klitplantage.....	36	
3	4.15 u	Over het wandelende duin Råbjerg Mile.....	40	
4	3.40 u	Door de Tversted Klitplantage.....	44	
5	2.45 u	De monding van de Uggerby Å.....	48	
6	3.30 u	Door de Tornby Klitplantage.....	50	
TOP	7	3.45 u	Van Rubjerg Knude naar Lønstrup.....	53
8	3.45 u	Door de Blokhuis Klitplantage.....	56	
9	3.45 u	Door de bossen van Hammer Bakker.....	58	
10	5.00 u	Langdalen en Fosdalen.....	61	
TOP	11	4.30 u	Door de Svinkløv Klitplantage.....	65
TOP	12	5.15 u	Bulbjerg.....	68
13	4.30 u	Vanaf Hesseldal Bjerg naar Vigsø Bugt.....	72	
14	3.15 u	Hanstholm – bunkermuseum en Noordzeekust.....	76	
15	3.30 u	Nors Sø en Vandet Sø.....	80	
16	4.30 u	Door de Tvorup Klitplantage.....	83	
17	3.45 u	Naar Lodbjerg Fyr, Sydthy.....	87	
18	1.15 u	Skibsted Fjord en Ydby uede.....	90	
19	3.00 u	Morsø – Skarregård.....	92	
20	2.00 u	Morsø – Flade Klit.....	96	
TOP	21	4.00 u	Het eiland Fur.....	98

Middend-Jutland

22	2.00 u	Van Spøttrup Borg naar de Limfjord.....	102
23	2.45 u	Rondom de Ferring Sø.....	104
24	2.00 u	Van Bovbjerg Fyr naar Trans Kirke.....	106
25	3.15 u	Kilen Rundt bij Struer.....	108
26	3.45 u	Door de Husby Klitplantage.....	112
27	3.45 u	Stråsø Plantage en Lille Å.....	115

28	3.30 u	In het natuurreservaat van de Vest-Stadilfjord	118
29	2.45 u	Skjern Enge Vest	120

Zuid-Jutland

30	3.45 u	Van Gammel Gab naar de Blåbjerg Klitplantage	122
31	3.30 u	Van Blåbjerg naar Henne Strand	125
TOP 32	3.45 u	Door de Kærgård Klitplantage	128
33	3.15 u	Door de Vejers Klitplantage	132
34	2.30 u	Van de Ho Klitplantage naar Skallingen	136
35	3.15 u	Natuurreservaat Marbæk	139
36	4.45 u	Fanø	142
TOP 37	2.45 u	Mandø	146
38	4.30 u	Rømø	149
39	3.45 u	Door de Stensbæk Plantage	152

Oost-Jutland

TOP 40	3.00 u	Rebild Bakker en Rold Skov	155
41	2.30 u	Fussing Sø en Fussingø Slot	158
TOP 42	4.30 u	Natuurreservaat aan de Hald Sø	160
43	2.30 u	Van Julsø naar de Himmelbjerget	164
44	3.30 u	Randbøl Hede en Frederikshåb Plantage	167
45	2.00 u	Kasteel Gammel Estrup	170
46	3.20 u	Bønnerup Strand en Gjerrildbanestien	173
47	3.15 u	Langs de kliffen van Sangstrup Klint, Grenaa	176
48	4.15 u	Katholm Skov en Oostzeestrand	179
49	4.45 u	Van Jernhatten naar kasteel Rugård	182
TOP 50	5.15 u	Over de Mols Bjerger	186
TOP 51	3.00 u	Schiereiland Helgenæs	190
52	3.30 u	Naar de ruïne van Slot Kalø	193

Register	196
Woordenlijst Deens – Nederlands voor wandelaars	198

ALGEMENE INFORMATIE

Zwaarte

Over het algemeen stellen de wandelingen in Jutland geen speciale eisen aan bijvoorbeeld de wandeltechniek of de conditie van de wandelaar. Enkele tochten vereisen een goed oriëntatievermogen, omdat ze deels door padloos terrein voeren, op andere tochten met stukken langs steile klifkusten dient u niet al te veel hoogtevrees te hebben. De wandelingen worden als volgt geclassificeerd en tochtennummers zijn met de desbetreffende kleuren gemarkeerd:

Gemakkelijk De paden zijn overwegend vrij breed en maar matig steil. De oriëntatie is relatief probleemloos.

Middelzwaar De paden en paadjes zijn vaak smal en deels steil. Op korte trajecten, deels zonder pad, kan de oriëntatie lastig zijn. Vanwege de lengte van de tochten is een goede conditie noodzakelijk.

Wandeltijden en hoogteverschillen

De tijdsaanduidingen betreffen pure looptijden, zonder pauzes, tijd voor bezichtigingen of fotograferen. Als gemiddelde wandelsnelheid werd 4 km per uur op verharde wegen, 3,5 km per uur op paden en langs het strand en 3 km per uur voor duinen, zandpaden en steile paden gehanteerd.

De aangegeven, in de regel zeer geringe hoogteverschillen omvatten de som van alle stijgingen in het tochtverloop.

Op stap op het kustpad van het eiland Fur met uitzicht op de Limfjord (wandeling 21).

De voorste duinenrij aan het strand van de Lodbjerg Klitplantage (wandeling 17).

Uitrusting

Stevige wandelschoenen zijn in elk geval aan te raden. Een voorwaarde is ook stevige, aan het seizoen aangepaste kleding, die bestand is tegen heiderozen en duindorens, beschermt tegen de zon en de vaak sterke wind, maar ook tegen regen en kou. En verder voldoende proviand en drinken, omdat slechts zelden onderweg iets kan worden gegeten of gedronken of kan worden ingekocht. Bij de desbetreffende wandelingen wordt gewezen op horecagelegenheden op het uitgangspunt of onderweg.

Symbolen

Symbolen bij de titel van de wandeling

- per trein/bus bereikbaar
- horeca onderweg
- geschikt voor kinderen

Symbolen bij het hoogteprofiel

- plaats met café of restaurant
- café of restaurant
- particulier-, bedrijfsgebouw
- parkeerplaats

- uitzichtpunt
- pauze-, picknickplaats
- kerk, kapel, klooster
- kasteel, burcht
- archeologische vindplaats
- uitzichttoren
- vuurtoren
- windmolen
- camping
- brug
- zwemgelegenheid

Grenen – trefpunt van Noord- en Oostzee

2.15 uur

Over de landtong Skagen Odde naar het noordelijkste puntje van Jutland

'Tussen twee zeeën«, waar 'de wateren van de Oostzee en de Noordzee zich boven het zand van Skagen omarmen' (Hans Christian Andersen, 1860), blikken we vanaf de uiterste punt van de puntmuts van Denemarken landinwaarts op de duinruggen, die worden doorbroken door vochtige, met riet begroeide laagtes. Hier buiten toont de vegetatie door zijn dwergvormige groei ons de harde omstandigheden van het leven 'aan het einde van de wereld'.

Beginpunt: parkeerplaats Nordstrand.
Toegang: weg 40 door Skagen richting Grenen, bij het station links het bord 'Campingplads' volgen, aan de rand van de plaats bij de vuurtoren aan de rechter kant van de weg linksaf richting 'Naturcenter' en dan rechtsaf naar 'Nordstrand 1 km'.

Zwaarte: gemakkelijke wandeling op goede paden, langs het strand zonder pad.

Horeca: restaurant 'De 2 Have' van het Kunstmuseum Grenen.

Variant: vanaf de parkeerplaats rechts de zandweg ('ufarbar vej') volgen, later op een van de twee paden links naar de Noordzee afslaan.

Tip: Grenen Kunstmuseum met (wisselende) tentoonstellingen van hedendaagse en moderne kunst (Fyrvej 40; half juni tot aug. dag. 11 tot minstens 16 uur, rest van het jaar wisselende openingstijden).

Kaart: 1318 | Skagen

Vanaf de **parkeerplaats Nordstrand (1)** volgen we de strandweg E 320, langs een afslag aan de rechterkant (bord 'ufarbar vej' = onberijdbare weg) tot aan de waterlijn van de Noordzee. Hier wenden we ons naar rechts (noord-oosten) en lopen langs het noordstrand van Skagen, een circa 150 m breed zandstrand, dat landinwaarts overgaat in een deels met stekelige duindoorns overwoekerde vlakte met strandwallen. Onze route vlak langs het water brengt ons na circa 1 km bij het noordelijkste punt van Jutland, dat echter nog een flink stuk ten westen van het puntje van Grenen ligt. Verder langs het water staan we ten slotte aan de 'Noordkaap van Jutland' op het puntje van Grenen **(2)** en zien

we de tegen elkaar botsende wateren van het Skagerrak en Kattegat. Tijdens het vakantie-seizoen brengt een terreinbus, de 'Sandormen' (zandworm), de talrijke bezoekers vanaf de parkeerplaats in Grenen hierheen.

We gaan echter te voet langs de meestal rustigere Oostzee

Voor ons Europa, achter ons de Noordpool: op de 'Deense Noordkaap'.

naar het zuiden. Als wegwijzer dient de vuurtoren 'Grå Fyr' (grijs vuur). Spoedig bereiken we de uitlopers van de noordelijkste duinen van Denemarken, die iets rechts van ons liggen en vooral gedurende de voorjaarsstrek veel roof- en watervogels huisvesten. We komen op het strand bij een rij bunkers. Voorbij de eerste bunker klimmen we op een zandpad langs **Drachmanns Grav (3)**, het graf van de dichter Holger Drachmann, naar de uitzichtrijke top van het hoogste duin in de omgeving. Een kompasroos van metaal verduidelijkt hier nog een keer de geografische bijzonderheid van Grenen.

We verlaten het duin richting de parkeerplaats van het **Kunstmuseum (4)**, gaan naar rechts, steken de rotonde over en gaan aan het eind van de achterste parkeerplaats op een rijweg verder (bord verboden in te rijden). We volgen de met jeneverbessen omzoomde grindweg met enkele bochten door een berkenbosje en buigen op een **splitsing (5)** scherp linksaf. Het pad naar rechts staat aangegeven als doodlopende weg. Spoedig stuiten we op een volgende rijweg. Daar gaan we voor een afgesloten gebied met een scherpe bocht naar rechts door een afwisseling van heide, dennen- en berkenbos.

Nog voor de rijweg na een bocht naar rechts bij een **zendmast (6)** eindigt, lopen we rechtdoor een dicht **dennenbos** binnen. Het zandige pad slingert over duinheuvels, tot we vlak daarna het bos weer verlaten. Door rietland en over een houten brug bereiken we een idyllisch **meertje** met grill- en picknickplaats. Het rechtdoor verder voerende graspad is vanaf hier weer breder en komt bij de witte **radar-koepel (7)** uit op de weg naar de **parkeerplaats Nordstrand (1)**.

